श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः
श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः
श्रीसीतालक्ष्मणभरतशत्रुघ्नहनुमत्समेत श्रीरामचन्द्र परब्रह्मणे नमः

श्रीमद्रामायणे वाल्मीकीये आदिकाव्ये उत्तरकाण्डे

॥ षड्सप्ततितमः सर्गः ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

श्री रङ्गरामानुज महादेशिकन्

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

श्रीः

श्रीमते रामानुजाय नमः

श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

श्रीसीतालक्ष्मणभरतशत्रुघ्नहनुमत्समेत श्रीरामचन्द्र परब्रह्मणे नमः

॥ षट्सप्ततितमः सर्गः ॥

श्रीरामेण शम्बूकस्य वधस्तस्य देवैः प्रशंसनम् अगस्त्याश्रमे महर्षिणागस्त्येन तस्य सत्कारस्तदर्थमाभूषणदानं च

तस्य तद् वचनं श्रुत्वा रामस्याक्लिष्टकर्मणः।
अवाक्शिरास्तथाभूतो वाक्यमेतदुवाच ह ॥ **7.76.1** ॥

शूद्रयोन्यां प्रजातोऽस्मि तप उग्रं समास्थितः।
देवत्वं प्रार्थये राम सशरीरो महायशः ॥ **7.76.2** ॥

न मिथ्याहं वदे राम देवलोकजिगीषया।
शूद्रं मां विद्धि काकुत्स्थ शम्बूकं नाम नामतः ॥ **7.76.3** ॥

भाषतस्तस्य शूद्रस्य खड्गं सुरुचिरप्रभम्।
निष्कृष्य कोशाद् विमलं शिरश्चिच्छेद राघवः ॥ **7.76.4** ॥

तस्मिञ्शूद्रे हते देवाः सेन्द्राः साग्निपुरोगमाः।
साधुसाध्विति काकुत्स्थं ते शशंसुर्मुहुर्मुहुः ॥ **7.76.5** ॥

पुष्पवृष्टिर्महत्यासीद् दिव्यानां सुसुगन्धिनाम्।
पुष्पाणां वायुमुक्तानां सर्वतः प्रपपात ह ॥ **7.76.6** ॥

सुप्रीताश्चाब्रुवन् रामं देवाः सत्यपराक्रमम्।
सुरकार्यमिदं देव सुकृतं ते महामते ॥ **7.76.7** ॥

गृहाण च वरं सौम्य यं त्वमिच्छस्यरिन्दम।
स्वर्गभाङ् नहि शूद्रोऽयं त्वत्कृते रघुनन्दन॥ **7.76.8** ॥

देवानां भाषितं श्रुत्वा रामः सत्यपराक्रमः।
उवाच प्राञ्जलिर्वाक्यं सहस्राक्षं पुरन्दरम्॥ **7.76.9** ॥

यदि देवाः प्रसन्ना मे द्विजपुत्रः स जीवतु।
दिशन्तु वरमेतं मे ईप्सितं परमं मम॥ **7.76.10** ॥

ममापचाराद् बालोऽसौ ब्राह्मणस्यैकपुत्रकः।
अप्राप्तकालः कालेन नीतो वैवस्वतक्षयम्॥ **7.76.11** ॥

तं जीवयत भद्रं वो नानृतं कर्तुमर्हथ।
द्विजस्य संश्रुतोऽर्थो मे जीवयिष्यामि ते सुतम्॥ **7.76.12** ॥

राघवस्य तु तद् वाक्यं श्रुत्वा विबुधसत्तमाः।
प्रत्यूचू राघवं प्रीता देवाः प्रीतिसमन्वितम्॥ **7.76.13** ॥

निर्वृतो भव काकुत्स्थ सोऽस्मिन्नहनि बालकः।
जीवितं प्राप्तवान् भूयः समेतश्चापि बन्धुभिः॥ **7.76.14** ॥

यस्मिन् मुहूर्ते काकुत्स्थ शूद्रोऽयं विनिपातितः।
तस्मिन् मुहूर्ते बालोऽसौ जीवेन समयुज्यत॥ **7.76.15** ॥

स्वस्ति प्राप्नुहि भद्रं ते साधु याम नरर्षभ।
अगस्त्यस्याश्रमपदं द्रष्टुमिच्छाम राघव॥ **7.76.16** ॥

तस्य दीक्षा समाप्ता हि ब्रह्मर्षेः सुमहाद्युतेः।
द्वादशं हि गतं वर्षं जलशय्यां समासतः॥ **7.76.17** ॥

काकुत्स्थ तद् गमिष्यामो मुनिं समभिनन्दितुम्।
त्वं चापि गच्छ भद्रं ते द्रष्टुं तमृषिसत्तमम्॥ **7.76.18** ॥

स तथेति प्रतिज्ञाय देवानां रघुनन्दनः।
आरुरोह विमानं तं पुष्पकं हेमभूषितम्॥ **7.76.19** ॥

ततो देवाः प्रयातास्ते विमानैर्बहुविस्तरैः।
रामोऽप्यनुजगामाशु कुम्भयोनेस्तपोवनम्॥ **7.76.20** ॥

दृष्ट्वा तु देवान् सम्प्राप्तानगस्त्यस्तपसां निधिः।
अर्चयामास धर्मात्मा सर्वांस्तानविशेषतः॥ **7.76.21** ॥

प्रतिगृह्य ततः पूजां सम्पूज्य च महामुनिम्।
जग्मुस्ते त्रिदशा हृष्टा नाकपृष्ठं सहानुगाः॥ **7.76.22** ॥

गतेषु तेषु काकुत्स्थः पुष्पकादवरुह्य च।
ततोऽभिवादयामास अगस्त्यमृषिसत्तमम्॥ **7.76.23** ॥

सोऽभिवाद्य महात्मानं ज्वलन्तमिव तेजसा।
आतिथ्यं परमं प्राप्य निषसाद नराधिपः॥ **7.76.24** ॥

तमुवाच महातेजाः कुम्भयोनिर्महातपाः।
स्वागतं ते नरश्रेष्ठ दिष्ट्या प्राप्तोऽसि राघव॥ **7.76.25** ॥

त्वं मे बहुमतो राम गुणैर्बहुभिरुत्तमैः।
अतिथिः पूजनीयश्च मम राजन् हृदि स्थितः॥ **7.76.26** ॥

सुरा हि कथयन्ति त्वामागतं शूद्रघातिनम्।
ब्राह्मणस्य तु धर्मेण त्वया जीवापितः सुतः॥ **7.76.27** ॥

उष्यतां चेह रजनीं सकाशे मम राघव।
प्रभाते पुष्पकेण त्वं गन्तासि पुरमेव हि॥ **7.76.28** ॥

त्वं हि नारायणः श्रीमांस्त्वयि सर्वं प्रतिष्ठितम्।
त्वं प्रभुः सर्वदेवानां पुरुषस्त्वं सनातनः॥ **7.76.29** ॥

इदं चाभरणं सौम्य निर्मितं विश्वकर्मणा।
दिव्यं दिव्येन वपुषा दीप्यमानं स्वतेजसा॥ **7.76.30** ॥

प्रतिगृह्णीष्व काकुत्स्थ मत्प्रियं कुरु राघव।
दत्तस्य हि पुनर्दाने सुमहत् फलमुच्यते॥ **7.76.31** ॥

भरणे हि भवाञ्शक्तः फलानां महतामपि।
त्वं हि शक्तस्तारयितुं सेन्द्रानपि दिवौकसः॥ **7.76.32** ॥

तस्मात् प्रदास्ये विधिवत् तत् प्रतीच्छ नराधिप।
अथोवाच महात्मानमिक्ष्वाकूणां महारथः॥ **7.76.33** ॥

रामो मतिमतां श्रेष्ठः क्षत्रधर्ममनुस्मरन्।
प्रतिग्रहोऽयं भगवन् ब्राह्मणस्याविगर्हितः॥ **7.76.34** ॥

क्षत्रियेण कथं विप्र प्रतिग्राह्यं भवेत् ततः।
प्रतिग्रहो हि विप्रेन्द्र क्षत्रियाणां सुगर्हितः॥ **7.76.35** ॥

ब्राह्मणेन विशेषेण दत्तं तद् वक्तुमर्हसि।
एवमुक्तस्तु रामेण प्रत्युवाच महानृषिः॥ **7.76.36** ॥

आसन् कृतयुगे राम ब्रह्मभूते पुरायुगे।
अपार्थिवाः प्रजाः सर्वाः सुराणां तु शतक्रतुः॥ **7.76.37** ॥

ताः प्रजा देवदेवेशं राजार्थं समुपाद्रवन्।
सुराणां स्थापितो राजा त्वया देव शतक्रतुः॥ **7.76.38** ॥

प्रयच्छास्मासु लोकेश पार्थिवं नरपुङ्गवम्।
यस्मै पूजां प्रयुञ्जाना धूतपापाश्चरेमहि॥ **7.76.39** ॥

न वसामो विना राज्ञा एष नो निश्चयः परः।
ततो ब्रह्मा सुरश्रेष्ठो लोकपालान् सवासवान्॥ **7.76.40** ॥

समाहूयाब्रवीत् सर्वांस्तेजोभागान् प्रयच्छत।
ततो ददुर्लोकपालाः सर्वे भागान् स्वतेजसः॥ **7.76.41** ॥

अक्षुपञ्च ततो ब्रह्मा यतो जातः क्षुपो नृपः।
तं ब्रह्मा लोकपालानां समांशैः समयोजयत्॥ **7.76.42** ॥

ततो ददौ नृपं तासां प्रजानामीश्वरं क्षुपम्।
तत्रैन्द्रेण च भागेन महीमाज्ञापयन्नृपः॥ **7.76.43** ॥

वारुणेन तु भागेन वपुः पुष्यति पार्थिवः।
कौबेरेण तु भागेन वित्तपाभां ददौ तदा॥ **7.76.44** ॥

यस्तु याम्योऽभवद् भागस्तेन शास्ति स्म स प्रजाः।
तत्रैन्द्रेण नरश्रेष्ठ भागेन रघुनन्दन॥ **7.76.45** ॥

प्रतिगृह्णीष्व भद्रं ते तारणार्थं मम प्रभो।
तद् रामः प्रतिजग्राह मुनेस्तस्य महात्मनः॥ **7.76.46** ॥

दिव्यमाभरणं चित्रं प्रदीप्तमिव भास्करम्।
प्रतिगृह्य ततो रामस्तदाभरणमुत्तमम्॥ **7.76.47** ॥

आगमं तस्य दीप्तस्य प्रष्टुमेवोपचक्रमे।
अत्यद्भुतमिदं दिव्यं वपुषा युक्तमद्भुतम्॥ **7.76.48** ॥

कथं वा भवता प्राप्तं कुतो वा केन वाऽऽहृतम्।
कौतूहलतया ब्रह्मन् पृच्छामि त्वां महायशः॥ **7.76.49** ॥

आश्चर्याणां बहूनां हि निधिः परमको भवान्।
एवं ब्रुवति काकुत्स्थे मुनिर्वाक्यमथाब्रवीत्॥ **7.76.50** ॥

शृणु राम यथावृत्तं पुरा त्रेतायुगे युगे॥ 7.76.51 ॥

॥ इत्यार्षे श्रीमद्रामायणे वाल्मीकीये आदिकाव्ये
उत्तरकाण्डे षट्सप्ततितमः सर्गः॥